

Voor: Provinciale Staten Noord-Brabant
Van: Bart-Jan Wittenberg
Datum: February 2, 2021

1 Aanleiding

De laatste versie van de Verordening Treasury Noord-Brabant dateert van 10 juni 2017. In de afgelopen periode is als uitvloeisel van Opdracht koers 2030, de Statenmededeling 29 september 2020 en de Duurzame begroting door verbetering verdien capaciteit de behoefte ontstaan tot vernieuwing van de Verordening Treasury.

De vraag die daaraan voorafgaat is of de provincie als moderne overheid bereid is het vermogen in te zetten voor Noord-Brabant en de Brabanders zonder marktverstoring te werken en zonder een onaanvaardbaar risico te lopen. Kernbegrip hierbij is de bepaling van de publieke taak van de provincie. Investerings moeten passen binnen de publieke taak. Uit de wet volgt dat de provincie, en met name Provinciale Staten, grote autonomie heeft bij het bepalen van de publieke taak van de provincie.

Het verbeteren van de verdien capaciteit kan alleen worden gerealiseerd door kredietverstrekking en investeringen in de publieke taak. Hiervoor is de ambitie geformuleerd om in de komende 5 jaar een bedrag van 1 miljard Euro uit te gaan zetten ten behoeve van de publieke taak. Dat is een forse opgave die aanvullende eisen stelt aan de financiële organisatie van de Provincie.

In deze notitie worden de meest belangrijke veranderingen ten opzichte van de huidige Verordening Treasury Noord-Brabant beschreven. In deze notitie zijn de bevindingen vanuit het Bedrijfsoverleg Financiën van 30 november en het Treasury Committee van 9 december meegenomen.

2 Proces

Het proces kaderstelling en rol Provinciale Staten is reeds gestart. Daarbij zijn de volgende processtappen afgesproken:

- 30 november 2020 notitie Uitgangspunten Verordening Treasury Noord-Brabant 2021 ten behoeve van het Beleidsoverleg Financiën
- 9 december 2020 notitie uitgangspunten Verordening Treasury Noord-Brabant 2021 ten behoeve van het Treasury Committee. De input vanuit het Beleidsoverleg Financiën wordt meegenomen
- 15 december 2020 Gedeputeerde Staten, informeren Gedeputeerde Staten over de bespreking in Treasury Committee
- 18 december 2020 Werkgroep leden Provinciale Staten, bespreken concept Notitie Uitgangspunten Verordening Treasury Noord-Brabant 2021
- 18 januari 2021 Beleidsoverleg Financiën, bespreken definitieve Notitie Uitgangspunten Verordening Treasury Noord-Brabant 2021
- 2 februari 2021 Gedeputeerde Staten, vaststellen Notitie Uitgangspunten Verordening Treasury Noord-Brabant 2021
- Eind februari 2021, themabijeenkomst Provinciale Staten, op de agenda staat onder andere risicobereidheid en bepalen omvang te investeren middelen alsmede bespreken Uitgangspunten Verordening Treasury Noord-Brabant 2021
- Maart 2021 Beleidsoverleg Financiën, bespreken ontwerp Verordening Treasury Noord-Brabant 2021
- Maart/april 2021 Gedeputeerde Staten, vaststellen ontwerp Verordening Treasury Noord-Brabant 2021
- Mei/juni 2021, Verordening Treasury Noord-Brabant 2021, Statenvoorstel Provinciale Staten

Gedurende het proces zullen de uitgangspunten van de Verordening Treasury Noord-Brabant op regelmatige basis worden gedeeld en besproken met de projectleden die verantwoordelijk zijn voor het ontwerpen van de processen van het project van 'Beleggen naar investeren' (Rebel/ KplusV).

3 Verordening Treasury Noord-Brabant 2021, treasurystatuut en processen

In de Verordening Treasury Noord-Brabant 2021 (hierna Verordening Treasury) worden bepalingen over de normen en verplichtingen opgenomen als kaderstelling voor Gedeputeerde Staten bij de uitoefening van de treasuryfunctie. In de Verordening Treasury zullen de risicohouding, normen en verplichtingen voor risico, het uitzetten- en aantrekken van middelen, wederpartijen en governance worden beschreven. De scope van de Verordening Treasury is (en blijft) het uitzetten van middelen vanuit de Immunisatieportefeuille, het eventueel aantrekken van middelen, het Provinciale deel van het Nazorgfonds en het liquiditeitenbeheer. De Immunisatieportefeuille wordt in stand gehouden waarbij opbrengsten die niet worden aangewend voor de begroting worden herbelegd.

De normen en verplichtingen zoals weergegeven in de Verordening Treasury zullen worden uitgewerkt in het treasurystatuut. De uitwerking van de risicohouding van de Provincie, de risico identificatie, meetmethoden, limitering en controle worden hierin gedefinieerd. In de governance (de wijze van besturen) zal, naast het ontwerp van de functionele organisatie, de taken en verantwoordelijkheden van zowel de hiërarchische als van de functionele organisatie worden uitgewerkt. Daarnaast zullen ook de verschillende beleidsonderdelen en de wijze waarop wordt gemonitord op basis van bovengenoemde normen worden beschreven. Op basis van de Verordening Treasury en het treasurystatuut zullen de relevante processen worden ontworpen.

4 Belangrijkste wijzigingen

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de huidige Verordening Treasury zijn als volgt:

Risico en rendement van Beleggen, Kredietverstrekken en Investeren

In de huidige situatie worden middelen vooral uitgezet in gestandaardiseerde financiële producten (bijvoorbeeld obligaties en deposito's). In de huidige Verordening Treasury zijn de hiervoor geformuleerde kaders strenger geformuleerd dan de wet (Fido en de Ruddo) aangeeft. Eveneens wordt er in beperkte mate kredieten verstrekt.

Bij de aanpassing van de Verordening Treasury dienen de middelen uit hoofde van het verbeteren van de verdiencapaciteit tegen een hoger dan nu gebruikelijk risicoprofiel te worden uitgezet. Belangrijke input voor de Verordening Treasury is dan ook een uitwerking van de risicobereidheid van de Provincie. De mate waarin de Provincie risico wenst te nemen ligt bij Provinciale Staten.

In de aangepaste Verordening Treasury kunnen de middelen op drie manieren worden uitgezet:

- Beleggen: het uitzetten van middelen in de vorm van een financieel instrument (bv obligatie), deposito of stand op een rekeningcourant. Een belegging dient altijd binnen de kaders van wet Fido en de Ruddo te vallen
- Kredietverstrekken: uitzetten van middelen in de vorm van een lening. Kredietverstrekking dient altijd een publiek karakter te hebben
- Investeren: uitzetten van middelen in de vorm van een participatie (eigen vermogen). Een investering dient altijd een publiek karakter te hebben

Kredietverstrekken en investeren zou, mits een publiek karakter, ook buiten de provinciale grenzen kunnen plaats vinden. Een en ander dient verder te worden onderzocht en de bereidheid daarbij van Provinciale Staten is cruciaal. Er

zijn reeds voorbeelden waarbij kredietverstrekkingen en investeringen een bijdrage leveren aan de publieke sector in Noord-Brabant en in de rest van Nederland. Denk aan de hybride leningen aan BNG, Waterschapsbank en Enexis. Bijkomende voordelen om buiten de provinciale grenzen te kijken zijn dat er meer investeringsmogelijkheden zijn en dat er een betere spreiding van de uitgezette middelen kan worden gerealiseerd. Bovendien tonen we daarmee aan dat het vermogen van Noord-Brabant ten goede kan komen aan de gehele publieke sector in Nederland. Een en ander dient verder te worden onderzocht.

Een wijziging is dat de ratingsvereisten voor Beleggen zoals opgenomen in de huidige Verordening Treasury komen te vervallen. Echter de impact daarvan is zeer gering door het verplicht Schatkistbankieren. Tevens wordt verwacht dat het Kredietverstrekken zal toenemen. Kredietverstrekking heeft doorgaans ook een hoger risico-rendementsprofiel dan Schatkistbankieren. Een andere wijziging is dat het instrumentpakket van de Immunisatieportefeuille wordt uitgebreid met Investeren. Investeren hebben doorgaans een nog hoger risico-rendementsprofiel dan Kredietverstrekken.

In de Verordening Treasury zullen de risico normen en verplichtingen worden aangepast op de veranderende risico-rendementsprofielen. De eventuele risicotename zal echter niet mogen leiden dat het vermogen in de Immunisatieportefeuille wordt geraakt.

Treasury Committee, Beleggingscommissie en Investeringscommissie

Gedeputeerde Staten neemt besluiten aan de hand van adviezen vanuit het Treasury Committee. Ter voorbereiding van de beleggingsvoorstellen is een (materiedeskundige) Beleggingscommissie ingesteld. Om kredietverstrekkingen- en investeringsvoorstellen besluit-klaar te maken zal een (materiedeskundige) Investeringscommissie worden ingesteld. Dit zal overigens niet in de Verordening Treasury maar in het Treasurystatuut worden uitgewerkt.

Immunisatieportefeuille

De investeringsagenda-portefeuille en de indexatieportefeuille komen te vervallen. De laatste is nooit gebruikt en zal naar verwachting ook niet in de toekomst worden ingezet. De investeringsagenda-portefeuille komt te vervallen omdat de beleggingsopgave van de agenda is bepaald en afgerond. Dat betekent dat van de destijds drie gedefinieerde portefeuilles alleen de Immunisatieportefeuille nog over blijft.

Drie verdedigingslijnes (Three Lines of Defence)

Voor een prudente inrichting van het risicomanagement is de inrichting van drie verdedigingslijnes noodzakelijk. Deze zien er als volgt uit:

- De eerste verdedigingslijn is eigenaar van de risico's en beheert deze risico's (treasury en deelnemingen)
- De tweede verdedigingslijn houdt toezicht op deze activiteiten en kijkt ook naar het totaal (risicomanagement)
- De derde verdedigingslijn biedt onafhankelijke zekerheid (audit (intern en extern))

In de huidige opzet van het beheer van het vermogen van de Provincie wordt het overgrote deel belegd volgens wet Fido en de Ruddy in financiële instrumenten (obligaties) en deposito's. Het beleggen van deze middelen is uitbesteed aan een wederpartij (ASR vermogensbeheer). Binnen het huidige beheer wordt een drie verdedigingslijnes model gehanteerd dat deels extern is neergelegd (bij de geselecteerde bewaarbank van de Provincie). Deze opzet van de drie verdedigingslijnes is echter alleen geschikt voor financiële instrumenten. Bij het materieel uitbreiden van een portefeuille met kredieten en investeringen dient de Provincie drie verdedigingslijnes in te richten. Het zal hier met name gaan om de tweede verdedigingslijn die op dit moment niet aanwezig is bij de Provincie.

De tweede verdedigingslijn kan overigens zowel intern als extern worden belegd. Ook kan ervoor worden gekozen om slechts een gedeelte uit te besteden. De tweede-lijns risicomanagement functie zou eventueel ook nog kunnen worden ingezet op financiële onderdelen van de Provincie die buiten de Verordening Treasury vallen.

Wederpartijen

Net als bij het uitbesteden van de beleggingen aan ASR Vermogensbeheer is het mogelijk om (delen van) kredietverstrekking en investeringen uit te besteden. Dit geldt met name waar een portefeuille opbouw aan de orde is en of waar specifieke kennis voor nodig is. Bij eenmalige kredietverstrekking of investering kan kennis eventueel extern worden aangevuld.

Bij uitbesteding blijft de Provincie te allen tijde verantwoordelijk en aansprakelijk. De Provincie wil alleen wederpartijen inzetten die een goede naam hebben, stabiele resultaten laat zien en dienstverlening van hoge kwaliteit aanbieden en waarvan bekend is dat ze voldoen aan de wet- en regelgeving. Normen en verplichtingen ten aanzien van selectie en monitoring van wederpartijen zijn dan ook noodzakelijk en zullen worden opgenomen in de Verordening Treasury.

5 Tot slot

Het verbeteren van de verdien capaciteit van de Provincie betekent een aanpassing van de risicobereidheid en per saldo een verschuiving van de middelen van beleggen naar kredietverstrekken en met name ook naar investeren omdat daar de hoogste verdien capaciteit zit. Deze verschuiving heeft aanzienlijke consequenties voor de huidige werkwijze van het uitzetten van het vermogen van de Provincie en de monitoring daarop. De hiervoor benodigde aanpassingen zijn aanzienlijk, echter goed haalbaar.

Het hebben van een goed risicomanagement, helder beleid, transparante governance en processen zijn randvoorwaarden maar het succes en tevens ook de grootste uitdaging ligt in het vinden van de mogelijke kredietverlenings- en investeringsmogelijkheden met een publiek karakter.

Het is zaak om een pijplijn aan mogelijke investeringen op te bouwen. Nader onderzoek dient te worden of er ook mogelijkheden zijn buiten Brabant. Een belangrijke bron is het ophalen van initiatieven in de organisatie en deze te transformeren naar een voorstel. Een andere belangrijke bron is het verkennen van de mogelijkheden die reeds in de markt aanwezig zijn (specifieke fondsen). Bij het naar de markt brengen van een initiatief kan de inzet van een wederpartij (vermogensbeheerder) gebruikt worden voor de benodigde expertise en om voldoende snelheid te realiseren bij de opbouw van de portefeuille.